

Az erdőbirtokosok értekezlete az O. E. E.-ben 1929. évi december 12-én

Az O. E. E. vezetősége alkalmat kívánt nyújtani arra, hogy az erdőbirtokosok külön is kifejtthessék az erdőtörvénnyel, illetőleg az új törvénytervezettel szemben felmerülő aggályaikat és kifogásaikat s ezért az ország erdőbirtokosait december hó 12-ikére hívta össze az egyesület helyiségeibe.

A megjelentek között ott láttuk a következőket: gróf Andrassy Géza, gróf Andrassy Sándor, Barsy Nándor erdőtanácsos (a váci püspöki uradalom képviselőjében), gróf Batthyány Zsigmond, Baycsy László, Bartha Dezső főerdőmérnök (a Coburg hercegi uradalmak képviselőjében), Bogár Pál főerdőmérnök (a székesfehérvári püspökség képviselőjében), dr. Bokross Elemér (gr. Széchényi Antalné képvis.), dr. vitéz Botond Béla (gr. Festetich Kristóf képvis.), Csajka Endre, Csomor Antal (gr. Apponyi Károly képvis.), gr. Cziráky György, gr. Cziráky László, dr. Debreczeny Sándor (gr. Eszterházy Móríz és gr. Károlyi Gyula képvis.), gr. Dégenfeld Pál, Dokupil Adolf igazgató (a bélyei főh. uradalom képvis.), gr. Erdődy Sándor, Erdős János főerdőmérnök (gr. Festetich Sándor képvis.), Erdőssy Bódog erdőfelügyelő (Werner Adolf zirci apát képvis.), fraknói gróf Eszterházy János, fraknói gr. Eszterházy Pál, Fekete Béla főerdőtanácsos (Budapest székesfőváros képvis.), Fischer Mihály, Fröhlich Péter, Gulden Károly gazd. főtanácsos, jószágigazgató (gr. Karátsonyi J. képvis.), Heltay Árpád főerdész, gr. Hunyady József, Huszár Tibor, dr. Igaz Béla kanonok (a pécsi székeskáptalan képvis.), br. Inkey Pál, Ivády Béla orszgy. képviselő, Ivanich J. (gr. Majláth G. képvis.), Király Lajos erdőmérnök, gr. Károlyi István, Karsay Károly (Fáy örökösök képvis.), gr. Keglevich Gyula, Kristófy Béla (gr. Festetich Vilmos képvis.), Kuzma Gyula (Schwáb Sándorné urad. képvis.), Kolozsváry Andor erdőtanácsos (a pécsi székesegyház képvis.), dr. Labanov Béla társ. ügyész (a M. Á. K. képvis.), Lőránt Róbert r. t. igazgató (a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. képvis.), gr. Majláth József, K. Mándy Sámuel orszgy. képviselő, gr. Merán Fülöp, hg. Montenuovo Nándor, dr. Niamecsny Mihály (gr. Zselénszky Róbert képvis.), Nagy László erdőtanácsos (Szmrecsányi György egri érsek képvis.), Onczay László erdőtaná-

esos, Osztrólczy Géza, Osztrólczy Miklós, Öhlmann Ferenc (gr. Zichy János képv.), örgróf Pallavicini A. Károly, örgróf Pallavicini György, gr. Pappenheim Szigfrid, Papp-Szász Tamás, dr. Pekár Imre kormányfőtan. (gr. Eszterházy Ferenc és gr. Eszterházy Tamás képv.), br. Prónay Gábor, Raáb Gyula erdóm. (Pécs sz. kir. város képv.), Riedl Gyula főerdőmester (az esztergomi főkáptalan képv.), Rezner Tibold rendi főkormányzó (a Pannonhalmi Szent Benedek-rend képv.), Rosenfeld Emil, gr. Széchenyi Aladár, gr. Széchenyi Andor Pál, gr. Széchenyi Bertalan, gr. Széchenyi Emil, gr. Széchenyi Géza, Székely Tivadar főerdész (gr. Apponyi Rezső képv.), dr. Szeng Ignác (gr. Lamberg Henrikné képv.), dr. Szentgyörgyi Elemér (Metternich Sándor Klementina hercegnő és gr. Jankovich Bésán Endre képv.), Szentiványi Béla jószágkormányzó (a Kegyes-tanítórend rendfőnöke képv.), Tanka Sándor erdőtanácsos (a veszprémi székeskáptalan képv.), gr. Teleky József, dr. Thobiás Gyula (az Orsz. Állatvédő Egyesület és a M. O. Sz. képv.), Tükör Gyula főerdész (gr. Merán Jánosné képv.), dr. Vámosy Lóránt (br. Biedermann Imre képv.), Vladár Ervin, Vlaszaty Ödön főem. (az egri káptalan képv.), br. Waldbott Frigyes, br. Waldbott Kelemen, gr. Zichy Aladár, gr. Zichy Pál, Ferenc bajor kir. herceg uradalma és Walla Ferenc képv. az ügyvezető és még sokan mások.

Távolmaradásukat kimentették: br. Ragályi Balassa Ferenc, gr. Zichy János, gr. Zichy Gyula, dr. Thurner Mihály Sopron sz. kir. város polgármestere, Werner Adolf zirci apát és mások.

Támogatásukat táviratilag jelentették be: Fetser Antal győri megyéspüspök és a győri székeskáptalan nevében Zalka dékán-kanonok.

Gr. *Hadik* János, az O. E. E. elnöke, a következő beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

Tisztelt értekezlet!

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében van szerencsém a megjelenteket üdvözölni. Az erdőbirtokosok értekezletét ezennel megnyitom.

A mai értekezlet összehívását az a nagyjelentőségű esemény tette szükségessé, hogy a magyar erdőbirtokososztálynak állást kell foglalnia az új erdőtörvénytervezet ügyében.

A földművelésügyi miniszter a törvényjavaslattervezetet egyesületünk kérésére rendelkezésünkre bocsájtotta és módot adott arra, hogy az érdekeltek észrevételeiket még kellő időben megtegyék. A földművelésügyi miniszter úrnak ezért az eljárásáért ezúttal mondok köszönetet.

Tisztelt értekezlet!

Az alkotandó új erdőtörvény hosszú időkre eldönti a magyar erdőgazdálkodás jövőjét és így oly rendkívüli jelentőséggel bír, hogy minden erdőbirtokosnak a legnagyobb odaadással kell résztvenni egy olyan megoldás létrehozásában, amely a közérdek kellő védelme mellett megfelelő biztosítékot és védelmet nyújt az erdőbirtokosok jogos és feltétlenül méltánylandó magánérdekeinek.

A javaslat törvényerőre emelkedésével a magyar erdőgazdálkodásnak új korszaka nyílik meg és tisztában kell lennünk az-
 zal, hogy ha most egy olyan javaslat emelkedik törvényerőre, amely az erdőbirtokosok jogos követeléseit figyelmen kívül hagyja, egy káros helyzet fog megrögzítődni hosszú évtizedekre és az érdekelttség, amelynek esetleges utólagos rekriminációit aligha veszik figyelembe, nagyon meg fogja sínyleni az új törvény helytelen intézkedéseit.

Viszont ha egy olyan javaslat emelkedik törvényerőre, amely figyelemmel van ugyan az általános gazdasági és állami érdekekre, de emellett a birtokososztály jogos érdekeit védi és nem avatkozik fölösen a magántulajdonba és nem szab olyan korlátozásokat, amelyek az erdőbirtokosok kezét gúzsbakötik, akkor az új törvény nyomán, amely hivatva van elsősorban az erdők fenntartását, valamint az erdőbirtokos és állam jogviszonyát megfelelően szabályozni, az erdőgazdaság fejlődésének új korszaka fog következni.

Már az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlésével kapcsolatos vitaelőadás bevezetésében megállapítottam, hogy az erdők fenntartásához, jókarbantartásához oly fontos közérdekek is fűződnek, hogy a magángazdálkodás szabadságának bizonyos mértékű korlátozásától nem lehet eltekinteni.

De ugyanakkor hangsúlyoztam azt is, hogy ezeknek a közérdekből megállapított korlátozásoknak nem szabad túllépniök az okvetlenül szükséges mértéket, mert az olyan gazdasági ága-

zat, ahol a birtokos lépten-nyomon felesleges korlátozásokba ütközik, nem fejlődhetik. Csak az a termelési ágazat fejlődhetik valójában, amelynél a gazdasági szabadság kellő mértékben biztosítva van és ahol a jogos magánérdekek is lehetőleg teljes mértékben kielégíthetők.

Tarthatatlan az az állapot, hogy a birtokosnak minden legkisebb intézkedéséhez külön engedélyeket kelljen kérnie és hogy csekély használatok is lehetlenné legyenek téve számára azért, mert az erre irányuló kérelem adminisztratív elintézése hosszú hónapokat vesz igénybe.

A törvénytervezet részletesen ismertette lesz s itt csak nagy általánosságban kívánok rámutatni azokra az elvekre, amelyeknek az új törvényen végig kell vonulniok. Mint már annak kifejezést adtam, a nehéz helyzetben lévő erdőgazdálkodással szemben az állam jóindulatú támogatását, a méltányos magánigények feltétlen figyelembevételét s az eljárás egyszerűsítését és könnyebbítését várjuk az új erdőtörvénytől.

A tisztelt értekezlet vitájának és határozatának nem óhajtok elébevágni, de az említett főbb irányelvek mellett, anélkül, hogy a javaslat részletes bírálatába belemennék, rá kell mutatnom egynéhány olyan visszásságra, amelyet a javaslatból feltétlenül ki kell küszöbölni.

Ezek közé kell sorolni azt, hogy a tervezet fenntartja a birtokosok által annyiszor joggal kifogásolt 1918. évi 3296. számú háborús kormányrendelet intézkedéseinek majd minden brutálitását mindaddig, amíg az erdőre a törvénytervezetben előírt üzemterv el nem készül és jóváhagyást nem nyer.

Maga a tervezet a leglényegesebb kérdésben, az erdők használata tekintetében, csak kerettörvény, mert a használatot, a felújítást, a fanem megválasztását stb. szabályozó üzemterv megállapítását, módosítását, jóváhagyását minden korlátozás nélkül a miniszter hatáskörébe utalja.

Tisztán hatósági elhatározástól teszi tehát függővé, hol, mikor, mit és mennyit használhat a birtokos a maga erdejében, sőt utak, ideiglenes jellegű kisvasút, kő- vagy homokbánya nyitására, vagy erdőri lak, vagy melléképület emeléséhez szükséges néhány négyzetöl területet sem veheti igénybe hatósági engedély nélkül.

Tarthatatlan és feltétlenül megváltoztatandó a tervezet azon intézkedése, amely szerint a hatóság jogosult megállapítani, hány és milyen minőségű alkalmazottat tartson a birtokos és a magánjogba való súlyos belenyúlást jelent a tervezetnek az az intézkedése, hogy kötelezheti a hatóság a birtokost arra, hogy alkalmazottját elbocsássa és a hatóság a birtokos alkalmazottját bármikor fegyelmi eljárás alá vonhatja.

A tervezet az annyira kívánatos, de elsősorban közérdekből foganatosítandó kopár fásítás minden terhét a birtokosra rója, ellenben a hatóság részére tartja fenn a jogot annak megállapítására, hol, mikor, mennyit és hogyan legyen kötefés a birtokos fásítani. Ha pedig a birtokos teljesíteni nem tud, a terhére teljesített munkálatok költségeit és a kiszabandó bírságot 30 nap alatt közzadók módjára hajtják be rajta.

Feltétlenül módosítandó az a rendelkezés, hogy egy darabka erdő eladása, két birtokos közös erdejének szétosztása, ha mindjárt egy sokezerholdas örökségről is van szó, csak miniszteri engedéllyel lehetséges s a rendelkezés áthágásáért drákói szigorúságú büntetés, kéthavi elzárás jár.

Amit a birtokos, ha mindjárt saját jószántából is, beerdősített, afelett rendelkezési jogát elveszti, mert hiszen, néhány apró kivételtől eltekintve, még azt is a miniszter állapítja meg, kiterjednek-e valamely területre a törvény rendelkezései avagy sem.

A fa értékesítését is annyira agyonszabályozza a tervezet, hogy ha a nagybirtokos tulajdonában letarolásra érett erdő van, azt is annyira megkötik, hogy ezzel komoly nehézségeket támasztana az amúgy is súlyos helyzetben lévő erdőgazdaság számára, amely az értékesítési lehetőségekben korlátozva, esetleg meg lesz akadályozva abban, hogy magas kamatfizetéssel együttjáró terheitől fakészletének értékesítése útján szabadulhasson.

Ebből a néhány felsorolt példából is megállapíthatja minden tárgyilagossá bíráló, hogy a tervezet elviselhetetlen terheket ró a birtokosra s a hatóságnak széleskörű beavatkozási jogot biztosít, anélkül, hogy a birtokos legméltányosabb jogai is a legkevésbé biztosítva volnának.

Tisztelt értekezlet!

Feltétlenül szükséges az, hogy úgy az erdészeti egyesület tagjai, mint az azon kívül állók, akiket érint az új erdőtörvény

tervezete, ebben a nagyjelentőségű kérdésben megnyilatkozhatnak, mert nekünk különös súlyt kell helyeznünk arra, hogy állásfoglalásunk minden tekintetben egységes és az egész hazai erdőbirtokosság véleményét kifejező megmozdulás legyen.

Ez a szempont vezette az Országos Erdészeti Egyesületet akkor, amidőn érintkezést keresett a társérdekképviselletekkel, az OMGE-val, a Mezőgazdasági Kamarával, mert az volt a meggyőződésünk, hogy csak egyesült erővel lehet komoly sikereket elérni. Akciónk csak akkor lesz eredményes, ha úgy a törvényhozás, mint a kormány látja, hogy az összes érdekeltek egyöntetű állásfoglalással tiltakoznak a törvényjavaslatba foglalt egyes helytelen intézkedésekkel szemben.

Kérem tehát az erdőbirtokosokat, hogy az egyesület által megindított mozgalmat, amely elsősorban az ő érdekük megvédésére irányul, értékeljék kellően s ezzel kapcsolatban ne riadjanak vissza attól a csekély áldozattól, amelyet azzal kell viselniök, hogy az egyesület tagjai sorába lépjenek, mert szükséges, hogy az egyesület felelősségteljes munkájából ők is kivegyék részüket.

Amidőn újból kérem az igen tisztelt birtokos urakat, hogy utólagos panaszok és hiábavaló rekriminációk helyett most az új erdőtvörvény létrejötte előtt még idejében igyekezzünk egyesült erővel, az argumentumok megdönthetetlenségével és a komoly felkészültség erejével a javaslatnak minden sérelmes intézkedését kiküszöbölni, a vitát ezenel megnyitom.

Az elnöki megnyitót sokszor szakította félbe a megjelentek zajos tetszésnyilvánítása.

A felszólalásokról röviden a következőkben számolunk be:

Gr. *Kegelevich* Gyula elsősorban köszönetét fejezi ki az O. E. E. elnökségének, hogy az értekezlet összehívásával módot nyújtott a birtokososztálynak az önállóan teendő megnyilatkozásra. A tárgyalás rendjéhez kíván hozzászólni. Felveti a kérdést, nem volna célszerű bevárni, míg az O. E. E. törvényelőkészítő bizottsága, amely a javaslat tárgyalását december hó 19-én kezdi meg, a javaslatot letárgyalja s csak azután foglalni végérvényesen állást a törvényjavaslat ügyében? Véleménye szerint legcélszerűbb volna egy szűkebb bizottságot kikül-

deni, hogy előbb az tárgyalja a törvényjavaslatot s azután foglalkozni vele a plénumban.

Gr. *Hadik* János elnök a kérdés elbírálásánál elsősorban rámutat arra, hogy a minisztérium által december hó végében megállapított határidő igen rövid. Igaz ugyan, hogy az O. E. E. ennek a határidőnek február hó végéig leendő meghosszabbítását kérte, de míg ez a meghosszabbított határidő is sürgeti a munkát, mert hiszen a bizottsági tárgyalások eredményével még az O. E. E. igazgatóválasztmányának és rendkívüli közgyűlésének is foglalkoznia kell. Kérdés tehát, lenne-e idő arra, hogy újból foglalkozzunk a javaslattal. Bármennyire sürgős is azonban a javaslat tárgyalása, óvakodnunk kell a felületes munkától. Ezért a maga részéről azt ajánlja, hogy a tárgyalások túlságos elhúzódásának kikerülése céljából az értekezlet igenis foglalkozzék általánosságban a javaslattal, a részletes tárgyalás céljából pedig kapcsolódják be az O. E. E. megfelelő szerveibe. Az értekezlet ma csak az irányban nyilatkozzék, melyek azok a rendelkezései a tervezetnek, amelyek a birtokosokra leginkább sérelmesek. Ez az általánosságban való állásfoglalás egyúttal tájékoztató is lesz a bizottságok részére.

Fraknói gróf *Eszterházy* Pál feltétlenül szükségesnek tartja, hogy az értekezlet már most foglalkozzék a tervezettel.

Báró *Inkey* Pál két okból tartja szükségesnek, hogy az értekezlet foglalkozék a javaslattal. 1. Az értekezletnek a megnyilatkozása bizonyos mértékig tájékoztatni fogja az előkészítő bizottságot a birtokososztály kívánságairól; 2. már most kifejezést kell adni felfelé is annak az álláspontnak, hogy a birtokos rendelkezési jogának a javaslatban tervezett megcsönkítése, ami majdnem egyenértékű a rendelkezési jog elkobzásával, nem találkozik a birtokosok helyeslésével és nem szolgálja a közérdeket sem.

Az értekezlet ezekután egyhangúlag a tervezet általánosságban leendő tárgyalása mellett foglalt állást.

Gróf *Széchenyi* Géza két különösen sérelmes rendelkezésre kíván rámutatni. Az első az, hogy a tervezet szerint a hatóság jogosult volna a birtokos alkalmazottaival is rendelkezni. Ez az eljárás lehetetlen helyzetet teremtene. Mert elképzelhető-e, hogy a birtokos rendelkezni tudjon alkalmazottjával, mikor azt szol-

gálati ügyekben még más is felelősségre vonhatja. (Általános helyeslés.) A munkaadó és alkalmazott jogviszonyába való ilyen beavatkozás egyszerűen tűrhetetlen. (Élénk helyeslés.) A másik intézkedés az, amely a kataszter szerint erdőnek minősített területek időközben kiirtott részeinek feltétlen újraerdősítését rendeli el. Igen sok olyan területet ismer, amit már évtizedek óta más célra, különösen fás legelőnek használnak s amikre a gazdaság annál inkább rá van szorulva, mert a vagyonsváltás és földreform a mezőgazdasági birtokokat amúgy is jelentősen megcsönkítették. Ezekben az esetekben sérelmes még az is, ha ugyanakkora más terület befásítására kötelezik a birtokost, mert hiszen a földreform amúgy is igen sok helyütt felforgatta azt a helyes birtokarányt, aminek a mezőgazdaság és erdő között kell lennie. Nem tartja ezért helyesnek, hogy ezt az arányszámot ilyen drákói intézkedésekkel még jobban megbolygassák. (Általános helyeslés.)

Huszár Tibor a tervezet 4. §-át kifogásolja. Nagy veszedelmet látna olyan intézkedésben, amely mindama területek újraerdősítésére kötelezné a birtokost, amelyek valamikor erdők voltak. Sok gazdaságot ismer, amelyek mezőgazdasági földjeinek zöme ilyen területekből került ki. Nagyon megfontolandónak tartja e kérdés elintézését, mert ha a keresztülvitel csak kissé hibás vágányra kerül, az egzisztenciák ezreit teheti tönkre. (Úgy van! Úgy van!)

Báró Inkey Pál véleménye szerint a régi erdőtörvény jobb a tárgyalás alá kerülő tervezetnél; mert igaz ugyan, hogy az új tervezet néhány közérdekű kérdést közelebb juttat a *kényszerű* megoldáshoz, de viszont az állami mindenhatóság olyan mértékére van felépítve, amelyik a magángazdaság elnyomására igen, fejlesztésére azonban nem alkalmas! Már az 1. §-ban kifogásolja, hogy az erdő megállapítását egyszerűen a kataszterre és az erdők törzskönyvére alapítja a tervezet. Meg kell állapítani elsősorban azt, mi az erdő s azt kell törzskönyvezni, nem pedig megfordítva! Nem híve annak, hogy a legelők az erdőtörvényben szerepeljenek. Az erdő és legelő teljesen különálló hivatású területek s a legelők kérdésének szabályozása a mezőgazdasági adminisztrációnak legelsőrendű feladata. Ezért azok rendezését teljesen a tervezeten kívül kívánna foganatosítani. Állapítsuk

meg elsősorban mi az erdő, azt azután törzskönyvezzük és védjük. Ennek az erdőterületnek lesz a hivatása a közszükségleteket kielégíteni, mert hisz ezt várja a közgazdaság elsősorban az erdőgazdaságtól. Ezt a célt azonban, véleménye szerint, nem a birtokos rendelkezési jogának folytonos szűkítésével lehet elérni. Sőt éppen ellenkezőleg! Hiszen a birtokosnak is elsőrendű érdeke a többtermelés, mert csak ez vezethet több jövedelemre. (Úgy van! Úgy van!) Feltétlenül elismeri bizonyosfokú állami beavatkozás szükségességét, de két kívánalmat állít ezzel szembe, és pedig: 1. a beavatkozás ne terjedjen az okvetlenül szükséges mértéken túl; 2. az állam és a birtokos között felmerülő vitás kérdésekben a döntés olyan *független szakforum* kezébe tétessék le, amely a napi politikától mentesen, mindkét fél érdekeinek figyelembevételével bírálja el a kérdést s amelynek összeállításába a birtokosnak is legyen befolyása. (Általános, élénk helyeslés.) Bármily bizalommal viseltetnék is a mai kormányzat irányzatával szemben, kétségtelenül meg kell állapítania, hogy még a miniszter is igen sokszor lehet kitéve olyan politikai befolyásnak vagy éppen nyomásnak, aminek nem tud ellenállni. Igenis, legyen az állami adminisztráció a közérdek hivatott képviselője, de a döntés legyen *független szaktestület* kezében. Hiszen magára a minisztériumra is előnyösebb, ha az ilyen, rendszerint igen kényes ügyek elintézésétől mentesül, a birtokosokra pedig az lesz az egyedül megnyugtató. (Hosszantartó zajos helyeslés.)

Ivány Béla országgyűlési képviselő: Az értekezlet célja, hogy a tervezet által érintett nagy kérdésekben az erdőbirtokosok megnyilatkozzanak. Ilyen nagy kérdésnek tartja legelsősorban a törvény aktualitásának felvetését. Teljes mértékben belátja, hogy a trianoni átkos békeszerződés által előidézett országos fahiányon enyhíteni igen fontos kötelessége a kormánynak. Másrésztől azonban rá kell mutatni arra, hogy a mai gazdasági viszonyok mellett minden gazdasági tényezőt, úgy az államot, mint a magángazdaságot, mentesíteni kell a további megterheléstől. Már pedig a tervezet — véleménye szerint — számottevő terhet ró úgy az államra, mint az erdőbirtokosokra s ezért a törvénytervezetet ebből a szempontból nem tartja aktuálisnak.

Gróf *Hadik* János elnök ennek a kérdésnek az elbírálásánál utal arra, hogy az erdőgazdaság ügyeit ma nemcsak a régi törvény, de ezenkívül néhány háborús kormányrendelet alapján intézik. Ezek a rendeletek közelebbről nem írják körül sem az állami beavatkozás mérvét, sem a birtokos jogait s a rendelkezési jogot — minden fellebbezés kizárásával — a minisztérium kezébe teszik le. Ezért kívánta maga az O. E. E. az új törvény megalkotását, mert míg egyrészt szükségesnek tartja a régi törvény hiányainak pótlását, másrésztől tételes törvénnyel kívánja biztosítani a birtokos jogait a túlzott állami beavatkozással szemben. (Élénk helyeslés.)

Báró *Waldbott* Kelemen az erdőtörvényt elsősorban gazdasági törvénynek tartja, sajnálattal állapítja azonban meg, hogy a gazdasági koncepció teljesen hiányzik a törvényből, holott ennek kellene lennie a végcélnek. Ma, amikor fabehozatalunk értéke kereken 150 milliót tesz ki, minden eszközzel serkenteni kellene a birtokosokat az erdőtelepítésre, ezt azonban a tervzet úgy akarja elérni, hogy mihelyest a birtokos egy területet — akár a maga jószántából is — beerdősít, az afelett való rendelkezés jogát azonnal elveszti. Lehet-e ilyen irányzat mellett az erdők szaporodására számítani? Véleménye szerint már itt hibás a javaslat gazdasági koncepciója. A törvény aktualitását elsősorban az idézi elő, hogy az érvényben levő rendeletek a gazdálkodást elviselhetetlen békókba verik. Sok esetet tudna felsorolni, amikor a kérelmek késedelmes elintézése magát a használat foganatosítását tette lehetetlenné. A késedelmekért pedig nem lehet felelősségre vonni senkit, dacára annak, hogy az alaprendelet az elintézést záros határidőhöz köti. A javaslatban foglalt eldarabolási tilalomra vonatkozólag kiemeli, hogy például örökösödés esetén is engedély kell a megosztáshoz, vagy hogy az erdő egy részének elidegenítését a javaslat csak igen különleges esetekben teszi lehetővé, de ekkor is csak engedéllyel. Utal az illetékek és egyéb hagyatéki terhek mai nagyságára, különösen oldalági örökösödés esetén. Az új tulajdonos használati engedélyt nem kap; nem adhatja el az ingatlan egy részét sem, hogy a többi a vételárból tehermentesítse. Mi lesz tehát az eredmény? Vagy kénytelen lesz az egész birtokot eladni, amikor az valószínűleg spekulánsok kezére jut; vagy pedig teljesen tönkre-

megy az immobilizált vagyon tulajdonosa. Az ilyen intézkedések az erdő értékét leszállítják, hitelképességét megszüntetik. Mert ki fog elfogadható hitelt adni olyan vagyontárgyra, melynek jövedelmezőségét, használatát az államhatalom bármikor ön-hatalmúlag megváltoztathatja? Ki fog vásárolni olyan birtokot, melyet halála esetére gyermekei vagy egyéb örökösei között szabadon el sem oszthat, sőt amelynek használatától — természeti emlékké minősítés címén — az államhatalom minden kártérítés nélkül eltilthatja? Ilyen intézkedések egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy a birtokos és az állam között annyira kívánatos összhangot biztosítsák, ezért javasolja, *mondja ki az értekezlet, hogy: 1. a törvénytervezetet ebben a formájában megfelelőnek nem tartja s az abban megnyilvánuló, a magántulajdont mélyen sértő tendenciával szemben a leghatározottabban állást foglal; 2. a birtokosok jogainak védelme érdekében feltétlenül kívánja a független szakbíráóság felállítását; 3. saját kebeléből egy bizottságot küld ki, amely a birtokosok érdekeit az O. E. E. bizottságaiban képviselni fogja.*

Általános, élénk helyeslés kísérte br. Waldbott Kelemen beszédét s az értekezlet a három határozati javaslat elfogadásával a bizottságba Csajka Endre, Ivády Béla, gr. Károlyi István, dr. Pekár Imre, gr. Széchenyi Géza és gr. Zichy Pál urakat delegálta.

Báró *Inkey* Pál rámutat arra, hogy a tárgyalások eredményre csak akkor fognak vezetni, ha az O. E. E. állásfoglalását sikerül a köztudatba átvinni, ami másként, mint propaganda útján nem lehetséges. A propaganda azonban jelentékeny költséget emészt fel, amit az O. E. E. jelenlegi anyagi helyzete mellett meg nem bír. Ezért javasolja, hogy a propaganda céljaira a birtokosok minden 1000 k. hold erdő után 50 pengőt ajánljanak fel s ezt bocsássák az O. E. E. rendelkezésére. (Általános helyeslés.)

Gróf *Degenfeld* Pál úgy találja, hogy a magántulajdonra vonatkozó fogalmak az utóbbi időkben jelentékenyen megváltoztak. Bár a magántulajdon része a köznek s a kormánynak ezt meg kell védenie, mégis azt látja, hogy a javaslat ebből a szempontból messze túllő a célon, mert egyrészt elviselhetetlen terheket ró a magánbirtokra, másrészt nem részesíti azt megfe-

lelő védelemben. Így például a tervezet már a 700 kat. holdas erdőbirtok tulajdonosát erdőmérnök tartására kívánja kötelezni, holott nyilvánvaló, hogy ilyen kiskiterjedésű birtok az okleveles erdőmérnök javadalmazását meg nem bírja. Egyáltalán nem látja be, miért ne lehetne az ilyen birtokon az üzemterv végrehajtását középfokú alkalmazottakra bízni? Másrészt a tervezet statuál olyan eseteket is, amikor a károsító, ha a kihágást bevallja, nem büntethető, hanem csupán a kár megtérítésére lehet kötelezni. Nagy fontosságot tulajdonít az ezekhez hasonló kérdések megfelelő megoldásának, mert az erdő jövedelmezősége és fennmaradásának biztosítása az ilyen kérdések helyes megoldásán fordul meg. (Helyeslés.)

Osztrólczky Miklós véleménye szerint a tervezet sokhelyütt nyúl bele túlságos, meg nem engedhető mértékben a magánjogokba. Így például az erdőtiszttel kötött szerződés bemutatását kívánja a tervezet, a kényszerű állami kezelésre kimondja, hogy az 10 éven felül fel nem mondható stb. A közérdekű munkák, például kopárfásítások, rovarirtás stb. költségeit mindenütt csak a birtokosra hárítja. Kétségtelennek tartja, hogy a mai állapotot fenntartani nem lehet, mert hiszen az érvényben lévő rendeletek mai értelmezése mellett a birtokos kényre-kegyre ki van szolgáltatva az államhatalomnak. Jól tudja, hogy más államokban is vannak szigorú korlátozások, de a magánjogok ilymértvű mellőzésére, alig hiszi, hogy példa volna. Elvileg nem emel kifogást az üzemtervszerű kezelés általánosítása ellen, azonban úgy ezt a kérdést, mint a többi rendelkezéseket is csak akkor tartja helyesen megoldhatónak, ha a törvényt végsőfokon a birtokosok által követelt független szakbíróság értelmezi és alkalmazza. (Élénk helyeslés.)

Gróf *Hadik* János elnök zárószavaiban rámutat arra, hogy a tanácskozásnak két szempontból van nagy fontossága. *Egyrésztől demonstrációja annak, hogy a tervezetet mai formájában nem lehet elfogadni. Másrésztől módot nyújtott az értekezlet arra, hogy a birtokosok a bizottsági tárgyalásokba megfelelően bekapcsolódjanak s álláspontjukat érvényesíthessék.* Az időszűrés kérdését fel lehetne ugyan vetni, de nem tartja sem célravezetőnek, sem indokoltnak, mert hiszen a mai állapottal feltétlenül szakítani kell. A független szakbíróság felállítását a maga

részéről is helyesnek és feltétlenül szükségesnek tartja. Ki kell azonban jelentenie, hogy *ezt a javaslatot nem tartja alkalmasnak a kérdés közmegnyugvást keltő megoldására.* Szükségesnek tartja a bizottságok megfelelő kiegészítését s arra kéri a megjelenteket, hogy aki csak hivatást érez magában, a bizottságok munkájából iparkodják részét kivenni. A maga részéről kijelenti, hogy az O. E. E. elnöki tisztét, amelyet két év előtt az egyesület rendelkezésére bocsájtott, tisztán azért vállalta, hogy a szakminiszterrel való tárgyalást az érdekeltség nevében vezethesse. Ez az álláspontja ma is s kijelenti, hogy úgy ezeknél a tárgyalásoknál, mint a felsőházban is minden emberileg lehető el fog követni, hogy e birtokosok jogos kívánságai megfelelő méltánylást találjanak, mert közgazdasági szempontból is igen fontosnak tartja, hogy ezek a kérdések közmegnyugvásra nyerjenek törvényes megoldást.

Hosszantartó zajos éljenzés követte az elnök zárószavait s ezzel az értekezlet véget ért.

A kis öbözetű fegyverek vadászati alkalmazásáról

E fegyverek alatt értem legelsősorban is azon vontcsövű fegyvereket, melyekkel az ú. n. 22-es cal. (5—6 mm.) töltényeket lövik, légyen az bármilyen rendszerű is,* úgyszintén a töltényhüvelyre (sort, long, long rifl, vagy extra long) való tekintet nélkül. A flóberteket még annyiban lehetne cikkem keretében felsorolni, amennyiben ezek is alkalmasak golyólövésre. Bár számszerűleg kis öbözete van ugyan a 6 és feles Mannlicher Schönauernek is, azonban ez töltényeinek s magának a fegyvernek konstrukciójánál fogva közismerten nagyvadlövő fegyver.

Miután a vadászatot s a vadállományt fenyegető minden veszéllyel szembe kell nézni, így állapítsuk meg bátran, hogy a fentemlített 22-es kaliberű fegyvereket igen sokan nemcsak ajánlják, de használják is őrre. Biztos vagyok benne, hogy e tapasztalatot

* E kaliber örvend a legváltozatosabb rendszernek.